

Potulky historickou Rožňavou

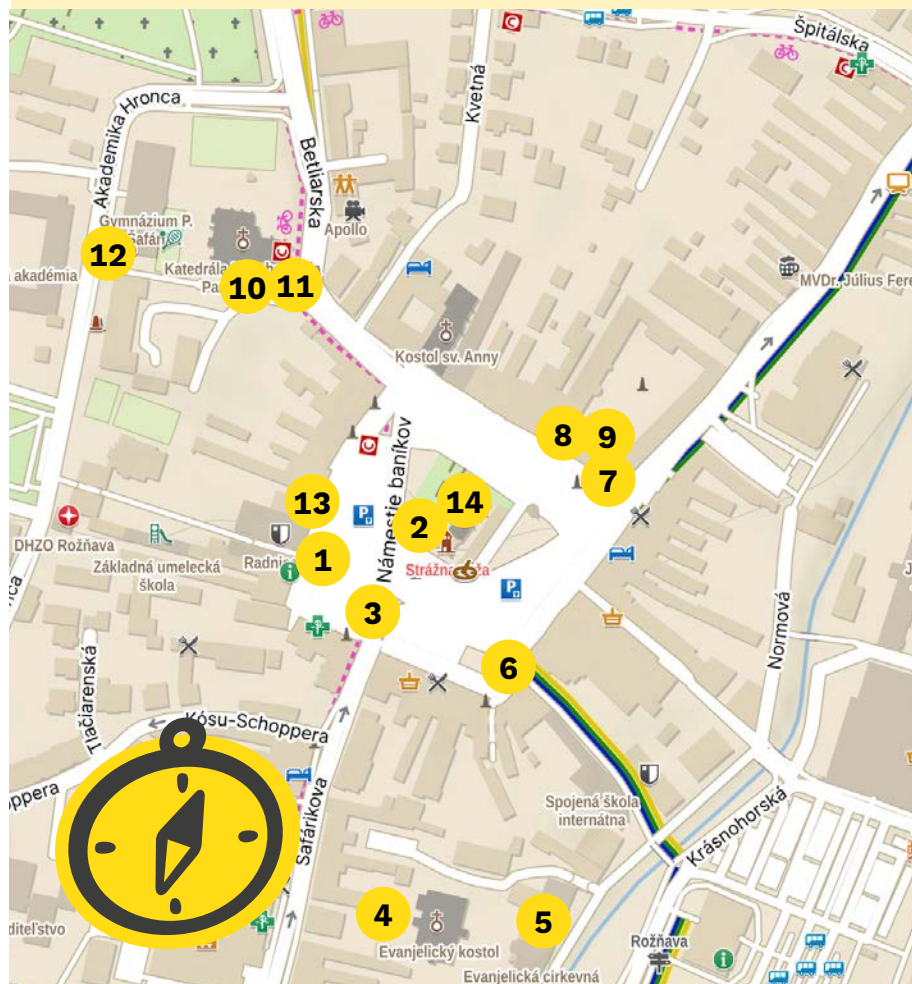
Vitajte v Rožňave. Som permoník Minko a budem vás sprevádzať našim mestom, ktorého história je spojená s ťažbou zlata striebra a medi. Pozriem sa do kroniky a čítam: prvý krát sa píše o našom meste v roku 1291, keď vládol Ondrej III. a mestské výsady získala Rožňava v roku 1382 od Ľudovíta I.

A takto to začalo. Jeden pastier, ktorý pásol kravy išiel hľadať zvonec, ktorý stratila jeho jalovička. Namiesto zvončeka našiel jednu zlatú trojružu. Pastier od únavy zaspal a snívalo sa mu, že k nemu prišla jedna víla a zašepkala mu tieto slová: „**Budeš bohatý, ale šťastie budeš mať až na druhom svete!**“ Keď sa pastier prebudil a vrátil sa domov porozprával svoj sen svojim blízkym a ukázal im čo našiel. Na tom mieste kde pastier

našiel trojružu začali kopať a našli tam zlato, ktoré sem prilákalo veľa zlatokopov.

Pristahovali sa sem baníci ktorí si tu založili novú osadu, ktorú nazvali Rosenau. Aj **v erbe mesta** môžeme nájsť **tri zlaté ruže**, ktoré **dali Rožňave jej meno**. A my permoníci stále bdieme nad podzemnými pokladmi, ktoré sa tu dodnes nachádzajú.

Ale máme tu aj **poklady**, ktoré sú na **povrchu...**

MILÍ NÁVŠTEVNÍCI, vstúpte a rozhliadnite sa po pokladoch ukrytých v historickom centre nášho mesta. Dúfam, že sa dobre zabavíte, niečo naučíte a budete na nás spomínať v dobrom. A aby sme nezablúdili, máme tu malú pomôcku v podobe mapy.

Do tajničky zapíš písmená z hľadáčky a dozvieš sa heslo nášho mesta

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ŠTART:

Turisticko-informačné centrum Námestie baníkov
16/32, 048 01 Rožňava,

KDE?

Rožňava, námestie Baníkov a priľahlé uličky

KEDY?

Kedykoľvek, ale radšej nech neprší

AKO DLHO?

Záleží na vašej šikovnosti 45 – 60 minút

ČO BUDETE POTREBOVAŤ?

Pero alebo ceruzku

BUDE QUEST NÁROČNÝ?

Je vhodný aj pre deti v sprievode rodičov alebo učiteľov

1. Centrum Rožňavy patrí k najkrajším na Slovensku. Tvorí ho historické jadro, ktoré vzniklo koncom 15. storočia. Základom je

Š									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

									E
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

s priľahlými meštianskymi domami a uličkami. V minulosti sa práve tu odohrávali najdôležitejšie a najvýznamnejšie udalosti v meste. Tak je tomu aj dnes, keď sa tu usporadúvajú rôzne kultúrne podujatia a trhy. Od roku 1991 je chránené ako pamiatková zóna.

2. Uprostred námestia stojí smutná pani z mramoru. Tento pomník dal postaviť Dionýz Andrassy svojej milovanej manželke, láskavej a dobročinnnej žene.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Bola opernou speváčkou na viedenských scénach. Práve tu, v jej rodnej Viedni, sa zoznámila s grófom Dionýzom Andrassym, obdivovateľom a veľkým milovníkom výtvarného umenia a literatúry. Začal sa tak nekonečný príbeh lásky opernej speváčky a grófa. K jej nešľachtickému pôvodu mala námietky grófova rodina, ale nedokázali zabrániť láske a odhodlaniu dvoch mladých ľudí. Ich

láska, bola spečatená v utajení v talianskej Pise sobášom v apríli 1866. Táto výnimočná žena, sa stala zmyslom života mladého vydedeného grófa. I keď neskôr Dionýz získal späť svoje dedičské práva, gróf s manželkou svoj rodný kraj nenavštevoval a neprejavoval záujem ani o rodinný majetok. Manželský pár žil vo Viedni, neskôr sa presťahoval do Mníchova. Výnimkou bol rok 1879, kedy manželia v tajnosti navštívili Dionýzovo krásnohorské panstvo a Františka tak spoznala hrad i krajinu okolo.

3. Oproti pomníku sa nachádza objekt, ktorý je Rožňavčanom známy aj ako Rákócziho mincovňa, je situovaný v radovej zástavbe na južnej strane historického námestia, na rohu s hlavnou ulicou. Budova zo začiatku 16. storočia má renesančný pôvod. Rôzne prestavby z nej vytvorili zaujímavý objekt so svojráznym vonkajším vzhľadom predovšetkým vďaka charakteristickým mohutným oporným pilierom, ktoré boli postavené pravdepodobne zo statických príčin. Táto dvojpodlažná stavba mala v minulosti veľmi dôležité poslanie. Bola sídlom banského súdu a úradu, ktorému sa hovorí

				K	
--	--	--	--	---	--

						A
--	--	--	--	--	--	---

4. Pokračuj ďalej cestou, ktorá sa nachádza vedľa tejto budovy. Opustiš námestie chodníkom vľavo a asi po 100 m sa nachádza budova, ktorú hneď neuvidíš, lebo podľa tolerančného patentu Jozefa II. z roku 1781 nemôže mať vežu ani zvony. Táto voľne stojaca budova postavená v klasicistickom štýle je súčasťou tzv. Lutherovho dvora. Má obdĺžnikový pôdorys a tvar sieňového protestantského chrámu s dvomi trojhrannými štítmi s vrcholovým tympanónom. Uprostred štítov sú okrúhle vetracie otvory. V podstrešnom priestore sa nachádza unikátna krovová konštrukcia z dubového dreva spájaná dreveným čapovaním.

Aká je to budova

						L			
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--

		S			
--	--	---	--	--	--

5. Vráť sa cestou, ktorou si išiel a v budove jedálne Ako doma je prechod, ktorým sa dostaneš, ku škole, ktorá bola v minulosti evanjelickým gymnáziom. Vyučovanie sa po prvýkrát začalo v roku 1786. Študovali tu mnohé slovenské osobnosti napr. Básnik Ján Botto, historik a jazykovedec Pavol Jozef Šafárik, zberateľ rozprávok Pavol Dobšinský, či matematik Jur Hronec. Študoval tu aj autor básne Morho, ktorého meno je napísané na pamätnej tabuli spolu s ostatnými. Je to

--	--	--	--

				P	
--	--	--	--	---	--

6. Pokračuj naspäť na námestie. Pôjdeš popri kláštore Milosrdných sestier sv. Vincenta. Od svojho vzniku slúžila budova potrebám školstva. V 30. rokoch 20. storočia bol postavený v celej šírke internát kláštornej školy. Výučbu – vzdelávanie dievčat v kresťanskom duchu úspešne viedli rádové sestry až do zrušenia kláštora v 50. rokoch 20. storočia. V tomto období boli z ideologických dôvodov z budovy odstránené náboženské prvky z hlavnej fasády kláštora. Dnes sú umiestnené na svojom pôvodnom mieste. Na fasáde budovy sú umiestnené terakotové

				T			
--	--	--	--	---	--	--	--

Ktoré zobrazujú Máriu s Ježišom a anjela s dieťaťom v náručí.

7. Ďalšou zastávkou je objekt, ktorý bol postavený v roku 1710 na pamiatku stredovekej epidémie. Vidieť tu môžeš sochu Immaculaty – Panny Márie Nepoškvrnenej v životnej veľkosti, ktorá je umiestnená na vysokom podstavci. Postava Márie je zobrazená v dlhom rúchu a plášti a stojí na symbolickej zemeguli, ktorá je ovinutá hadom. Mária vo vytočenom postoji so zopnutými rukami a mierne naklonenou hlavou pravou nohou prišľapuje hada, ktorý symbolizuje chorobu. Do tajničky zapíš názov stĺpa v mene, ktorého je aj názov tejto stredovekej epidémie.

--	--	--	--	--	--

	T		
--	---	--	--

8. V roku 1776 vznikla rožňavská diecéza, ktorou sa mesto osamostatnilo od ostrihomského arcibiskupstva. Pri svojej návšteve v roku 2003 navštívil biskupský palác pápež Ján Pavol II. Túto udalosť zaznamenáva pamätná tabuľa umiestnená na budove. Na tabuli je napísaný jeho titul. Piate písmeno patrí do tajničky.

	V			
--	---	--	--	--

--	--	--	--

9. Na biskupskom paláci sa nachádza ešte jedna pamätná tabuľa, ktorá je venovaná Slovenskému učenému tovarišstvu. Bol to spolok, ktorý združoval prívržencov bernolákovcov na celom Slovensku a šíril slovenský jazyk a literatúru. Bol založený v roku 1792 v Trnave ako výsledok národných snáh o kultúrne a osvetové pozdvihnutie Slovákov. Tento kultúrno vzdelávací spolok fungoval v Rožňave od roku 1793. Do tajničky zapíš písmeno, ktoré sa nachádza v 4. riadku 10. v poradí.

--

10. Najvzácnejšou a najstaršou kultúrnou pamiatkou v Rožňave je Katedrála Nanebovzatia panny Márie v Rožňave. Je to stredoveká sakrálna gotická stavba z konca 13. storočia. Pôvodne bola postavená ako farský kostol. Z niekdajšieho bohatého stredovekého zariadenia sa tu zachovala unikátna tabuľová

--	--	--	--	--

Kde je zobrazená Sv. Anna Samotretia (Metercia 1513) s dobovým realistickým zobrazením ťažby a spracovania rudy v okolí mesta vo vzájomne organicky súvisiacich scénach. Je najstarším zobrazením baníckej činnosti na oltárnom obraze v strednej Európe.

11. Nad vstupnou bránou katedrálneho kostola sa nachádzajú štyri kresťanské symboly. Z ľavej strany sú to mitra, biblia, vinič a

--	--	--	--	--

– je symbolom Večere Pánovej (eucharistie). Večera Pánova je sviatosť, v ktorej prijímame Ježišovu obeť za nás, skutočnosť, že Ježiš aj za nás preliat svoju nevinnú krv.

12. Chodníkom, ktorý ide popri katedrálnom kostole sa dostaneme k budove gymnázia, ktoré nesie meno po našom rodákovi P. J. Šafárikovi. Bol to historik a jazykovedec, významný predstaviteľ slavistiky, básnik. Narodil sa ako syn evanjelického farára v Kobeliarove na východnom Slovensku. Prvé vzdelanie získal u svojho otca na fare. V roku 1805 odišiel na gymnázium do Rožňavy a neskôr do neďalekého mesta v našom okrese, do

										J
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

13.

Dominantnou stavbou na námestí je modrá budova radnice, ktorá vznikla po roku 1711. Na trojhrannom štíte je viditeľný anjel s mestským erbom – skrížené kladívko a železko s tromi ružami. Na fasáde budovy sú umiestnené pamätne tabule. Je tam pamätná tabuľa na počesť Františka Rákóczyho II. s informáciou o tom, že v rokoch 1706 – 1707 bola táto budova jeho sídlom, odkiaľ počas svojho pobytu v Rožňave riešil svoje vojvodcovské a vládne záležitosti. Ďalšia pamätná tabuľa je venovaná obetiam

								U
--	--	--	--	--	--	--	--	---

14.

Uprostred námestia stojí Strážna veža. Z jej pavlače je krásny výhľad na všetky pamiatky historického jadra Rožňavy, na kalváriu a v podstate na celé mesto a Rožňavskú kotlinu. Táto renesančná veža bola postavená v rokoch 1643 – 1654 na mieste staršej gotickej stavby, pristavená k pôvodnej radnici, ktorá bola na mieste dnešného Kostola sv. Františka Xaverského. V minulosti plnila strážnu funkciu, svedectvom čoho je zachovaná strieľňa a turecká delová guľa. Na južnej fasáde veže sú slnečné hodiny, ktoré sa považovali za najpresnejšie hodiny v Uhorsku. Výška tejto veže je 36,5 **M**.

Permoník Minko, Vám ďakuje za návštevu.

Túto hľadačku pripravili:

Ing. Iveta **HLIVÁKOVÁ** a žiaci sexty Gymnázia P. J. Šafárika v Rožňave:

ADAMKOVÁ, Katarína

BENČKO, Patrik

BERKEŠOVÁ, Aneta

KRAMÁR, Adam

KUCHTA, Martin

MACKOVÁ, Jarmila

MICHEĽ, Tomáš

MIŠENDOVÁ, Sofia

SEČKÁR, Lukáš

SÚSTRIKOVÁ, Sofia

URBANOVÁ, Zuzana

ZAGIBOVÁ, Sofia

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

